

Nro. 17.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Molt Bétsben Augustusnak 20-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

A³ Cs. Kir. Fő Directorium Ministere Gróf *Lazanzky*, a' ki ezen hivatala mellett, eddig a' Status Cassája Fő Controllori Praesidiumát is vitte vala, ezen utólsó hivataljából, a' maga kérésére, Ő Felségétől ezen kegyelmes billétje által botsáttatott-el: „Kedves Gróf *Lazanzky*! Megfontolván azon tsoportos foglalatosságokat, a' mellyek kegyelmednek mint Fő Directorialis Ministernek vállalit nyomják, és látván azt is, hogy a' maga erejinek leg keményebben való megszorítása mellett is, nem lehet annyi ideje réá, hogy a' Status Cassája Fő Controllorjában megkívánható szorgalmatos foglalatosságokat is tellyesít-

R

hesse, ehez képest, én kegyelmedet az eddig folytatott Status Cassája Fő Controllori Praesidiuma folytatása alóll, a' maga kívánsága szerént, ezenel fel-szabadítottom, a' ki azt reménylem hogy kegyelmed ennekutánna is, az én szolgálatom elő-mozdittásásában, minden hibán kívül való szorgalmatossággal fog igyekezni. Költ *Bááder*-ben Aug. 21-kén 1797-ben.

Ferentz m. t. k.

Batáviai Respublika.

Hágából Aug. 12-kén. A' Batáviai nemzet' új Constitutiójának sok helyeken lett meg-vette-tése okául tartják a' többek között azt is, hogy a' Generalis Congregatiókban, az életre termett, *Activus* polgárok közül, igen kevesen jelentenek vala meg, és hogy a' votummal bíró minden személynek, a' nemzeti gyűllés decretuma szerént, olyan maga ki-jelentést kellett tennie, hogy ő a' leg felsőbbséget (*Souverainitæet*) a' népnek tulajdonítja, és eddig elé, az örökség jussa szerént másokra szállani szokott titulusok méltóságok eltöröltetéseket jónak lenni tartván, azoknak helyre állításokon soha sem fog leg kissebbet is munkálodni. Az új Constitutió el-fogadására *Amsterdamban* 3038, annak pedig meg-vetésére 17310 votumok adattattanak. — Minthogy pedig a' Hollandia északi részében lévő más Provintziákban lakozók is, az Amsterdámiaikhoz hasonló gondolkozással bírnak, innen már úgy lehet gondolkozni, hogy a' votumok többségéből, az a' Constitutió, mellynek el-készítésére 14 hónapok kívántattak vala, meg fog vettettetni. Mitsoda ki-menetele fog lenni a' dolognak, az a' nemzeti gyűllés által, Aug. 26-kán fog meg-határoztatni és közönségessé tétettetni, és a' mint előre gyanítani lehet, egymás Constitutió készítésére szolgáló plánum ki-dolgozására is, az új Commissariusok akkor fognak ki-neveztetni.

Hogy a' nemzeti gyűllés tagjaivá, a' nép előbbeni Repraesentansai közül két harmad résznel,

Újra többen választattanak legyen, a' már közönségesen tudva van, és a' hires Repraesentáns *Breede* is, már 6 helyeken választatott újra Repraesentánsá. Aug. 12 kén *Lilléből* olyan tudósítás érkezett vala meg *Hágába*, hogy a' *Lillei* békességet alkudozó követek között való, de félbe szakasztatott conferentziához, addig azért nem kezdettenek volna hozzája, mivel a' Lord *Malmesbury* planumára, még addig a' *Párisi* Directoriumtól semmi felelet meg nem érkezett vala. — A' Hollándusok flottája még mind *Texelben* van; és némelleyek úgy beszélik, hogy mivel azon a' flottán lévő truppok között feles számú betegek vagynak, egynéhány napok alatt a' truppok újjonnan a' szárazra fognának ki-szállani, de ez a' hír még nem tartozik a' tsalhatatlan igazságok közi.

Egymás rendbéli *Hági* levélből, melly is Aug. 12-kén költ, azt olvassuk, hogy a' nemzeti gyűlésben egynéhány napokkal az előtt olvastott volna fel, az Országon kívül lévő dolgokra ügyelő Frantzia Orzági Ministernek, a' Batavia Respublikánál lévő tellyes hatalmú Frantzia követhöz, polgár *Noelhez* írott ezen levele: Én a' polgár Úram azon *Notáját*, mellyet kegyelmed a' végre hajtó Directorium parantsolatjából, a' Batavia nemzeti gyűlésnek által adott, és a' mellyben olyan ki-fejezéssel élt, hogy a' Directorium, a' Batavia Constitutiója beli foglalatosságnak végre való hajtásán örvend; és egyfersmind abban a' Directoriumnak azon kívánságát is ki-nyilatkozta, hogy azon Constitutió planuma, a' melly mind azoktól, a' kik igazán akarnak itélni, a' nemzet' bóldogsága bátorságba helyheztető eszközök tartattathatik, helybe hagyattatván, a' Bataviai nemzet fundamentumos törvénnyévé váljon, nagy gyönyörűséggel olvastam. — Hogy a' Frantzia fő kórmányozó szék, a' Bataviai nemzet Constitutiója iránt való kívánságát és örömit, a' magának Constitutiót szerezhető Bataviai nemzeti gyűléssel közlötte legyen, e' tsak azoknak

nem fog tettzeni, a' kik azt nem emészthetik-meg, hogy a' Frantzia Respublika, miért engedett Hollandiának szabadság beli győzedelmet? Kegyelmed pedig ennekutánna is, annak meg-bizonyítására semmi alkalmatosságot el ne múlasson, hogy a' Frantzia Directorium, a' Batávia Constitutiója planuma el-fogadásán nagyon fog örüvendeni, mivel nekünk minden kívánságaink, és minden igyekezetünk tsak egyedül oda mennek-ki, hogy a' Batáviai nemzet, egy olyan igazgatás formáját szerezhessen magának, a' melly őtet abba az állapotba helyheztesse, hogy az Európai hatalmasságok között, ismét olyan *Rolát* játszodhassék, hogy az ő újjonnan nyert szabadsága hafznával egybe, a' tengeren lévő boldogsága, és kereskedésebeli hafzna is, öszve legyen kaptoltatva

egyesség és barátság
Ch. Man. Talleyrand.

A' mint *Párisból* Hollándaiba irták, a' *Lillei* békesség szerződésebeli tractának, tsak akkor lehet szerentsés ki-menetelit reményleni, a' mikor a' Directorium, és a' törvényt-tévő test között való egyesség újjra helyre állittatik. — A' mint beszélik, a' Directorium nagyobb része, u. m. *Rewbel*, *Barrás*, és *Lepaux*, nintsenek annyira a' békesség kívánása mellett, mint *Carnot*, és *Barthelemy*. — Minekutánna a' Batáviai nemzeti gyűlésben, az a' hir közönségessé tétetett vólna, hogy a' Frantziáknak 6 hadakozó hajói érkeztenek-meg *Batáviába*, e' minnyájokban nagy örömet szerzett. Az Anglusoknak ismét 23 hadakozó hajói kezdeték magokat *Texel* előtt mutogatni.

Austriai Belgiom.

Brüsszelből Aug. 10-kén azt írják, hogy a' *Károly* Hertzeg valami tudósittásaival együtt, Aug. 9-kén ment vólna ottan keresztül valamelly katona tizt *Lille* felé, kinek követtsége tárgya, hogy nem valamelly bagatella dolog lészzen, azt onnan lehet gyanittani, hogy az a' tizt *Lilleből*

Londonba fog el-utazni. — *Brüsszelbe* azt irták *Lilléből*, hogy a' békesség szerződésbeli félbe szakadott conferentzia, azért nem kezdetett volna még folytattatni, mivel a' Lord *Malmesbury* követje, a' ki a' *Londoni* udvar contraprojectumára a' *Frantzia* Directorium feleletit *Londonba* vitte vala el, és a' ki, a' Nagy Britanniai Ministerium végső meg határozását fogja magával vissza vinni, még azzal *Londonból* vissza nem érkezett.

A' *Charleroiból* jött tudósítások szerént, azok a' *Frantzia* truppok, a' mellyek a' *Sámbrei* armádiától, *Champagne* felé indúltanak vala, az uttyokban egyik a' másikkal öszve-vefztenek, némellyek közüllök a' törvényt-tévő testet *Chouansok*nak, *Royálistak*nak kiáltván, mások pedig a' törvényt-tévő test pártját fogván, végtére egyik a' másik üstökibe kaptanak, és egyik a' másat derekasint meg-mutskolták, de utoljára kelve még is, a' tisztek, a' közöttök való tsendességet újjonnan helyre állították. — *Givetből*, *Charleroiból*, a' *Más* és a' *Sámbre* vize partyai mellől jövő menő Kurirok, egyik a' másiknak adják az útát, a' kik a' truppoknak alá 's fel, és keresztül kosúl való marsirozások iránt való parantsolatot hordozzák. — *Mezierenen* fejül és *Metznél*, a' mint a' hire, egy *Frantzia* tábor fog le-telepedni. — *Flándriából* egynéhány truppok indúltanak *Páris* felé, és a' mint a' fennebb meg-nevezett *Brüsszeli* levél hirteli, *Brüsszelbe* is 6000 emberekből álló katonaságot várnak meg-érkezni. — *Námur* iránt is azt beszélik, hogy oda is olyan parantsolat küldetett volna, hogy a' *Rénus* mellől oda menendő egész divisió *Frantzia* katonaság számára, a' szállást minden órában készen tartsa. — Egy-más rendbéli, Aug. 10-kén költ *Brüsszeli* levél foglalata: A' Lord *Malmesbury*tól *Béts* felé indúlt Kurir, tegnap ment itt nagy siettséggel keresztül. A' békesség alkudozására *Lillébe* küldetett követeknek, a' magok igazgató székjektől vett újj parantsolatjaik, az ő foglalatosságoknak, akadályokra lettenek ugyan; de hogy ezen akadály

alóll, rövid idő alatt fel fognak szabadittatni, azt lehet reményleni.

Olasz Ország.

Triesttől 3 óránnyira Montfalconból így irnak: A' mi kisdéd helységünkben még mind 500 Frantzia katonaságból álló őrizet vagyon, de talám az Isten kevés napok alatt meg-halgalja a' mi ezen minden napi imádságunkat: *És szabadits meg Uram minket a' Frantziáktól!* Innen egy óránnyira, az *Isonzó* vizén, a' Frantziák egy hidat készitettének, hasonlóképpen *Duinnál* is, nem messze ide, mellyek a' Frantziáknak, vagy a' Császáriaknak azokon való keresztül mehetések végett készittetteké, azt a' következő idő mutatja meg. A' mint a' *Triesti* levelek hírlelik, Gen. *Bernadotte Udineből Majandba* ment által, és Gen. *Friant* is F. M. L. *Hadikkal* együtt *Triestből* el-mentenek. — *Páلمانووبار* még naponként 500 Frantziák dolgoznak, ide nem számlálván a' parasztokat, a' melly helység palizádákkal és Spanyol sorompokkal úgy körül van vétettetve, mintha az ellenség csak egy puska lövésnyire volna onnan. — A' házok közül sokan le-roniattattanak, a' vár töltései úgy meg-rakattattak, hogy a' városon kívül, az ember a' városból egyebet nem lát, hanem csak egy magas torony tetejét, de hogy a' vár sántzain és töltésein, a' Császári ingenieurs tisztek, a' Frantziákkal egyetemben minden nap szabadon járnak, és egymással egyességben, barátságban élnek, azt hogy mire lehessen magyarázni, ki nem tudják gondolni. — A' Frantziák *Eriáulból* még ki nem mentenek. — *Istriában* most az őrizeten a' *Jordis* regimentje vagyon. — A' *Cisalpinaiak* magokat napról napra mind inkább inkább erőssittik, a' kiknek forposztyai, *Piáveig* terjednek-ki. — *Triestből* Aug. 19-ken azt írják, hogy minekutánna a' Frantziák *Co fu* szigetibe bé-mentenek volna, minthogy a' Frantziák az ottan lévő templomokat meg-fosztani, a' néptől a' fegyvert el-szedni, és réájja nagy *Contributiót* akartanak vetni, ezekre való nézve,

az oda való Görög lakosoktól egy éjtfzaka mind meg-ölettettenek.

Rómából Aug. 5-kén azt írják, hogy az oda való öfzve esküttek tagjai még mind fogdastatnak, a' város kapui bé-zárattatván, azokon passus nélkül ki's bé járni nem szabad. — Az Angyalvára hadi eszközökkel, és az életre tartozó dolgokkal úgy meg-rakattatott, mintha az ellen-ség, tsak a' kapú előtt állana. — A' Pápa Ő Szentsege mostani lakhelye felé nyúló vár sántzai, hadi eszközökkel meg-erössítették, minden piatzakon, utzákon, a' gyalog és lovas katonaság szerte széjjel jár, és az ágyúk is ki lévén szegez-telve, a' patrolok éjjel nappal járják a' város ut-záit, a' mellyeken éjtfzaka meg-gyújtott métsek égnek. — Az öfzve esküttek planumok még nem jött egéllzen világosságra.

A' *Dalmátziai* Proveditor *Querini*, haza árúl-tatásával vádoltatván azért, hogy azon tartományt Austriának által menni engedte, a' maga men-tségére a' jószágainak confiscaltatások alatt, 30 napok engedtettek. — De rajta kívül is sok tizt-viselők és patriciusok vagynak, a' kiket kérdöre akarnak vonni, és hogyha meg-jelenni el-múlat-nák, hazájoktól örökre el-kelletik távozniak. — A' *Velentzei* tartomány körül, a' Császáriak *Triest-től* fogva *Roveredóig* egy fél circulust formálnak, és Aug. 9-kéig még annál elébb nem nyomúlta-nak. — A' Frantzia lovasság, a' kost szüksége miatt, *Udinéből* visszä kezdette magát vonni.

Nagy Britannia.

A' nagy Parlamentum nem régiben meg-halá-lozott Oratora *Burke*, a' maga élete utólsó hó-napjában, egy olyan irást készített a' Királyhoz, a' mellyben Ő Felségének azt javaslatta, hogy a' az *Irlándiai* R. Catholicusokat, a' kik minnyájan Angliai jobbágyok, minden őket el-nyomó tör-vények alóll fel-szabadítani, és nékiek határ kö-zé nem szorittatott vallásokbeli gyakorlást enged-

vén, e' mellett minnyájoknak olyan jussokkal való élést is kelletnék engedni, mint akármelly Angliai lakosok a' millyenekkel élnek, a' melly irását *Burkénak*, a' meg-visgalás végett, a' Király a' Ministereinek adta által. — A' *Kadix* bombárdiroztatását Angliában némellyek jónak, mások pedig helytelennek lenni állitják. — A' *Lillei* békességbeli szerződés, ámbár igen lassú lépésekkel mennyen is elé, mindazonáltal *Londonban* annak jó ki-meneteléhez még mind nagy reménységgel vagnak, annyival is inkább, mivel, a' mint bizonyosnak lenni hirlelik, a' Frantzia Ország és Nagy Britannia között való nevezetesebb akadályok, immár el-hárítottak volna, és a' békesség szerződésbeli conferentia is, tsak azért szakasztatott volna félbe, hogy a' Spanyol és Hollandus követek is, *Lillébe* meg-érkezhvén, a' mi az ő Statusok állapottyát illeti, azt is világosan elé adván, végre a' meg-kötendő békességnek, ők is aláíjják a' magok neveiket.

A' *Monmouth* nevezetű hadakozó hajón vólt rebellisek' kérdőre való vonattatásoknak immár vége vagon, a' kik közül 11-gyen akasztó fára, 6-ton pedig meg-korbátsoltatásra ítéltettek. Ezen utólsóbbak közül pedig egy *Vakerand* nevezetűnek 30 páltza ütés határozatván-meg, mikor a' réájja ki-mondott sententziát hallatta volna, tsak el-álmétkodott a' Király kegyelmességén, ezt mondván: Tsak 30 páltzát? Én azt gondoltam, hogy engemet is nyilván fel-akasztanak. Kérem adják ki hamar a' nékem ki-szabott portziót, és azzal botsássanak-el, mellyre az ítélő birák közül egyik, azt mondotta néki, hogyha a' maga kérdőre lett vonattatásakor, a' törvényfzék előtt illendőleg viselte volna magát, most még azt sem kapná, ha nem minden bántodáson kívül fogna szabadon botsáttatni. — Az *Irlándiai* Parlamentum tagjai választatások, igen tsendesen megyen véghez, és nagyobbára a' Ministerium barátjai közül választatnak. — *Irlándiában* nem régiben egy *Bull Macarthy Esqu.* nevezetű 112 elztendő

ember halálozott meg, a' kinek 5 feleségei voltak, mellyek közül a' leg utolsó 14 esztendő volt, mikor *Bullhoz* férjhez ment, *Bull* pedig ekkor 84 esztendő volt, a' kitől 20 gyermekeket nemzett. Ezen ritka ember egész életiben igen kemény teste alkotású volt, egedbornál, *Rumnál* egyebet nem ivott, és hogy magának vadat szerezhesse, télbe 8 — 10 mért földnyire is elment gyalog vadászni. — *Burkénak* a' Frantzia revolútióról irt nyomtatványai közül, *Irlándiában* 24,000; *Nagy Britanniában* pedig 13,000 exemplárok adattal-
tanak el.

A' Hollándusok flottája *Texelből* való ki-menése hire, *Londonban* onnan származott vala; hogy midőn az Anglusok' *Texel* előtt álló, és Admirál *Duncán* alatt lévő flottája számára, a' Kapitány holmi eleséget és sert akart volna vinni, azt nem találta vala a' maga helyibe, mivel a' szélvészektől egymástól széjjel hanyottatott vala, és a' Hollándusoknak is egy hadakozó hajókat sem látta vala; a' hir vételére azért, a' *Londoni* hadi Cancellariáról azonnai olyan parantsolatok adattak vala ki, hogy az Anglia napkelet felől való kikötő helyei, úgy az *Irlandia* és *Scotzia* partjai is, a' hol az ellenség ki-szállásától lehetne tartani, óltalmazható állapotba tétetessenek. De a' *Londoni* Aug. 8-kán költ levelek tartásak szerént, a' Hollándusok flottája még mind *Texelbe* vagon, és Admirál *Duncán*, is a' maga előbbeni helyire újonnan vissza ment.

Az Admirál *Duncán* alatt való flotta, 13 linea hajókból, két 50 ágyús hajókból, 5 fregattákból, és 8 kisebb hadakozó hajókból állanak, mellyeken, mindösszeséggel 1398 ágyúk vagynak. — A' Hollándusok flottáját, a' *Londoni* levelek 13 linea hajókból állani írják, mellyek közül ötön 74, nyóltzan pedig 64 ágyúk vagynak. Ezeken kívül hat hajók 50, négy pedig 40 ágyúsok. Továbbá vagynak 8 fregattái, 2 schalupjai, 4 brigántinái, és a' 40 transport hajókan kívül, 18 napkeleti Indiai nagy hajók.

Mivel a' *Lillei* békesség szerződésbeli tracta, egy darab ideig félben szakasztott, annakokáért a' Lord *Malmesburytől* onnan küldeni szokott tudósítások is küldettni megszüntenek. A' Hollandus és Spanyol követeknek *Lillébe* való megérkezéseket, a' *Londoni* levelek 10 napokra vetik, a' kik a' békesség szerződése alkalmatosságával, a' magok országok interesséjekre fognak vigyázni.

Frantzia Respublika.

A' *Párisi* Directorium Aug. 11-kén az 500 személyekből álló Tanátshoz egy követtséget küldvén, általa azt adatta tudtára, hogy a' végre hajtó Directorium, Thermidornak 23-kán (Aug. 10 kén) a' Portugalliával való békességet megkötötte, és hogy azon békességbeli tracta, egy részről a' Frantzia Respublika neviben, a' Directorium által, arra Jul. 18-kán plenipotentialt Minister, Polgár *Lacroix* által, más felől pedig, a' *Portugalliai* Király Ő Felsége neviben, az arra Jun. 10 kén, 1797-ben a' *Quelusi* palotában hatalmat nyert *d'Aranjo* Úr által subscribáltatott. Melly követtséget, az annak megkötésére Polgár *Lacroixnak*, és Ritter *d'Aranjónak* adatott Plenipotentiák' valóságos mássok leírásokkal egyetemben, a' Directorium, a' Constitutió 333-dik Articulusa szerént, a' Repraesentans Polgárokkal, az iránta való tanakozás végett közlött: Ezen tudósítás pedig, a' Praesidens *Carnot*, és Generál-Secretarius *Lagarde* állírások alatt költ vala: A' törvényt tévő test őriző serege felállítása helyben hagyattván, azon corpus 1570 gárdistákból, 1200 gránátirosokból, 300 lovasságból, és 70 pattantyúsokból fog állani, és ezen corpusnak fejét, az 500 személyekből álló Tanáts proponalván, a' választottok közül hogy ki legyen, azt a' vének Tanátusa fogja meghatározni. — *Párisban* igen sok idegen emberek kezdettenek gyülekezni, a' kik, a' mint írják 20,000-ren vagynak, és a' préda szomjúhozói. — A' Jakobinusok által kiadattott irásotskákbán *Pichegrü* Royalistának lenni ál-

littatik. — A' *Cherbourgban* fogva lévő hires *Cormantin* meg akarván magát étetni, mérgett vett-bé, de még meg nem holt. — Gen. *Hoche* a' Directoriumot a' maga el-botsáttatása iránt kérte, de az ő kérése nem tellyesített, és hogyha *Hoche* a' maga szolgálatjából el-botsáttatott volna, fel-tett tzelja szerént, *Helvétziába* ment volna által, a' kinek szolgálatjából való ki-lépése, beli akaratjáról már most igen sokképpen beszéllenek. — A' *Metzi* őrizeten való katonaság, a' hátra lévő egy hónapi fizetéséért, nem régiben igen nagy larmát ütett vala. — A' *Párisi* Aug. 13-kán költ levelek szerént, a' Portugalliával kötött bé-kességbeli Articulusok még nem tétettek közön-ségessé, és így tudni nem lehet. — Az Olasz Ország-ból vitt mesterségbeli remek munkákkal, 17 sze-kerek érkeztek-meg *Párisba*. — Aug. 10-kéről egy *Párisi* újság levél azt írja, hogy az a' világon való történetek le-írásában igen nevezetes EPOCHA, mivel *Jérusálem* várossat is *Nabugodonozor* Aug. 10-kén vette vala meg. — A' *Babiloniai* fogság első elztendeje is Aug. 10-kétől fogva számlálta-tik. — A' Római Császárok *Titus Vespasiánus* alatt, *Jérusálem* várossa újjonnan Aug. 10-kén vétetett vala meg, és az oda való fényes templom is azon a' napon tétetett hammúvá. — A' Frantzia Mo-narchiát is Aug. 10-kén tették semmivé, és az új *Babiloniai* fogság is akkor kezdetetett-el. — *Brest* körül a' Frantzia truppok nagyon ölzve kezdette-nek gyűlni, a' melly azt mutatja, hogyha békes-ség nem lesz, rövid idő alatt egy úgy hadi expe-ditióhoz nyúlnak a' Frantziák.

Német Birodalom.

Magdeburgból Aug. 8-kán azt írják, hogy mi-dön Jul. 51-kén egy *Heinemann* nevezetű nap szá-mos, egy oda közel lévő *Bardleben* nevezetű falú-ba, a' mezőről haza akart volna menni, hirtelen nehéz idő támodván, a' menkötől meg-üttetett, és azonnal a' földre le-esett, a' kinek testin vólt ru-házatját előll felöll, és még a' lábán vólt paput-

tsát is a' menkö el-szaggatván, a' homlókától fogva le a' lábáig meg-égettetett vala, melly történet után egy magyaronyi nagyságú jegeket húlato eső támodott. — Minthogy pedig a' menkö, a' *Heinemann* öltöző ruhájit le-szaggatta vala, a' jég az ő mezitelen és el-égetett testire esvén, annak az a' következése lett, hogy *Heinemann* egy óra múlva ismét meg-elevenedett, ki is a' körüllette lévő sok jég darabokon, a' maga mezitelen-ségén, és ruhájinak öszve lett szaggattatásán tsudálkozván, hogy rajta mi történt azt nem tudta. Midön pedig a' fekvő helyiből fel akart volna kelni, mind a' le-esésből, mind pedig a' menkö illetéséből származott fájdalmok miatt fel nem kelhetvén, a' segedelemre való nézve kiáltozott, a' kit mások minekutánna a' falúba ké-vittének, és rajta eret vágtanak volna, azután mind jobban jobban kezdett lenni, a' melly történet annyival nevezetesebb, hogy ezen történet által a' természet az embereket talám arra kívánta megtanítani, hogy a' menköből meg-üttetett, és meghólnak láttzó embereken, ennekutánna mi mód-dal kellessék segíteni. — De egyfersmind azt is meg-mutatta, hogy nehéz időben, milyen veszedelmes legyen az embernek electrizáló dolgokat magával hordozni, a' kit talám nem talált volna a' menkö, hogyha a' mezei munkájából, a' kaszáját magával nem vitte volna.

A' *Vetzlár*hoz közel Aug. 10-kén tartatott *Frantiák* innepének annál nagyobb pompával való végbe vitele végett, a' *Sámbrei* és a' *Máási* ármádiáktól, egy bataillon gyalogság, egy eskadron lovasság, és 4 ágyúk küldettettek vala, mellyek az innep tartásának el-végezése után, más nap a' magok előbbeni helyekre mind vissza tértenek. — A' *Jákobinusok* és a' *Toursi* lakosok egymás üstökibe kapván, a' *Jákobinusok* közül kettő vesztette-el a' maga életét. — *Ulmában* és a' körüllette való helységekben Jul. 30 és 31-kén igen kemény jég eső vólt, a' melly a' mezőn mindent el-pusztított, a' marha döge pedig *Leipheim*, és *Gundob*

fingen között keményen uralkodik, nem különben *Aachen* körül is.

Az *Ulmai* erősségeken Sept. 1-ső napjától fogva, 4000-ren fognak dolgozni. — A' Hertzeg *Condé* corpussa mig az Orosz Iszolgálatba léphetne, még 6 hónapokig, Angliai zsóldan fog tartattatni. — A' *Nidda* körül lévő helységekben fekvő Frantzia tábornál, a' *Páris* mostani állapotjáról, egy Proclamatiót adván ki Gen. *Hoche*, arra a' tisztek minnyájan, a' leg elsőtől fogva le a' kaplárig, olyan ki-jelentést tettek, hogy ők a' Respublikai igazgatás módjával meg-vagynak elégedve, a' melly a' *Sámbrei* és *Mási* armádia azon ki-jelentésével együtt protocollaltatott, hogy a' Directorium mellett fel-állani, és a' Respublika el-lenségeit mind le-agyalni készek lesznek. — A' *Rénus* felső mellyékin lévő *Moreau* táboráról, azt a' meg-jegyzést télik, hogy az, Aug. 10-két meg-inneplette volna, arról semmit nem lehet hallani. Az Aug. 14-kéig ki-adatott *Strafsburgi* levelek is még mind halgatnak arról, hogy a' *Rénusi* armádiánál, vagy *Strafsburgban* benn Aug. 10 két meg-inneplették volna.

Török Ország.

A' Törökök hadakozásra való készületjeik igen nagyok, és a' mint mondják, a' tsak a' rebellis Basákra való nézve volna, de itt is úgy tettik, mintha egyéb volna a' zsákba bé-kötve. A' *Belgrádi* Püspöknek, egy *Widdini* kereftény azt írta, hogy *Widdinbe*, a' több egyéb életre tartozó dolgokan kívül, a' leg jobb borok közül, 25,000 okát vittének volna, és hogy a' *Widdin* körül való erdők fáinak, az idén annyi levelei vagynak, hogy azokat az élő fák alig birhatják; erre való nézve, szükség ha magára vigyáz, és a' dolgokra való nézve is kélzen tartja magát. — Itt az a' meg-jegyzésre méltó dolog, hogy a' Török kereftények, mikor egyik a' másikhöz irnak, többnyire Allegoriákkal szoktanak élni, melly szerint a' 25,000 oka bor, annyi emberekből álló

katonaságot jelent, a' kik más *Widdinbe* bé-fzállottanak, a' leveles erdők pedig, azokat a' truppokat jelentik, a' mellyek az Országban szerte fzejjel vagynak-el olztattatva. — A' rebellisnek hirleltetett *Pasvant Oghlinak*, 1000 pállizadás fze-kerei állanak kélsen, de mi végre? a' nints a' karó hegyire fel-kötve. — A' *Bosniaiak* is ölzve kezdettek gyülni, kiknek egy rélze *Pasvant Oghlival* egyesülvén, *Widdin* felé húzza magát. — *Albániában* 30,000 Törökök fogtak fegyvert, a' nélkül hogy közönségesen lehetne annak okát tudni. —

A' *Bányalukai Basa Hossan Chatich Travnikban* el fogattatván, a' fogságából való el-illantásra módot kapott vala ugyan magának, de a' Jantsároktól fel-hajhafztotván, újjonnan el-fogattatott, és 100 fontos vasba verettetett. *Hossan* ezen fogságában is módot találván, a' maga baráttyának, és ölzve-esküvésbeli pajtássának, *Mehmed Begnek*, *Bányalukában* való írásra, a' levélben a' többek között ezt írta: Én tudom hogy többé életbe soha *Bányalukára* nem megyek, hanem ma hólnap *Mahumeddel* fogok lenni, azért tsináljátok azt, a' mit tsinálni akartak. — Vévén ezen levelet *Mehmed Beg*, a' várba vólt *Hossan Basa* feleségét, a' várból azonnal ki-küldette, és egynéhány complex társait meg mellé vévén, a' vár kapuját bé-zárattatta, bé-rakatta. Ezután két nappal a' *Travniki Basa* két Adjutánsai által, *Mehmed Beghez* olyan rendelés küldtetett, hogy a' maga mentsége végett menne a' Gubernatorhoz, mellyre *Mehmed Beg* azt felelte, hogy ötöt 6 kórmányozó se erőltethetné arra, hogy a' maga menedék helyit el hagyja, mellyből a' tettzik-ki, hogy *Bányaluka* körül is a' békételesség tüze nints egészen ki-óltattattatva.

A m é r i k a.

Philadelphiából Jun. 6-kán. Azon idő alatt, mig a' mi küldetjeink, Európában a' békesség megszerzésiben foglalatoskodnak, a' mi északi *Amé-*

rikában lévő Congressusunk, a' hadakozás iránt, egymásra téfzi a' törvényeket. — A' mi Statusunk katonái szaporadások száma 80,000-re vettettettek, a' tenger hofzára lévő citadellák' romlódásai meg-építettetésekre pedig, 200,000 tallérok rendeltettek, és a' hadakozó hajók' romlásai meg igazittások mellett, azoknak jó móddal való fel-fegyverkeztetések is rajta vagynak, hogyha valamiképpen a' békesség meg nem forhatna, semmi részben is készületlenül ne találtassunk. — A' Frantziák az északi Amériikai Respublika hajói közül sokat el-vettenek. — Az Anglusoknak is eddig elé a' vólt a' szokások, hogy a' északi Amériikai Respublika hajóin vólt hajósokat erőszakon el-vették, és hogy több illyetén erőszak tételek ne essenek, a' Britanniai flotta mostan *Jamaika* mellett kommandirozója Admirál *Parker*, legalább *pro forma*, parantsolatot adott-ki.

Elegyes Tudósittások.

Württemberg és *Ulma* körül a' lovak is nagyon kezdettének döglenni, a' *Svéviai* kerületben pedig a' marha dögi uralkodik. — Az *Ulma* tájjékán táborba szálló 60,000 emberekből álló armádia fő kvártélja, *Donaueschingenben* fog lenni. — A' *Lombárdiai* kormányszék ennekelőtte vólt Praesidense Br. *Visconti*, mint a' *Cisalpinai* Respublika tellyes hatalmú Ministere, *Párisba* meg érkezett. — *Lemberg* felett Jul. 30-kán olyan sok légy ment vala kereftül, hogy a' nap világát setétté tette vala, és imitt amutt az emberekre le-esvén, mellyek a' barmoknak is nagy ártásokra vagynak, alig tudták az emberek magokat töllek meg-szabadittani. Ezen bogarak járása, a' *Temesvári Bánátban* nem szokott újság lenni, mellyről *Griselini*, a' *Bétsben* 1780-ban ki-adott munkájában, a' *Musca Crumbacensis* név alatt, hofzason tractál.

A' *Comóban* feküdt 3000 Frantziák olyan parantsolatot vettének, hogy a' sátorfát onnan fel-szédvén *Májland* felé induljanak. — A' *Svétziai* Király a' *Cisalpinai* Respublikát meg-ismérte. —

A' *Liguridi* (*Genuai*) Respublika azon Exnobiliknek jószágait, a' kik a' közönségessé tett citatiójokra villzá nem mentenek, confiscaltatta. — Gen. *Mack* az Olasz Ország szélin lévő egész *Cordont* meg-járván, Aug. 8-kán, a' *Puszterthalban* fekvő truppokat mustráltatta. — — Saxóniában *Schneeberg* nevezetű helységben, Aug. 1-ső napján nagy felhő szakadás volt, a' melly sok házakat le-szaggatott, a' barmok' nagyobb részét pedig meg-fullasztotta. — A' *Belgrádi* Török Kommandáns, az oda való fejer népeknek meg-engedte, hogy a' Török és keresztény férjflakkal, illendöképpen a' betsülletesen társolkodjanak, a' mellyből az *Orthodoxus* Törökök azt magyarázzák, hogy az a' revolutió első postája volna.

A' *Svétziai* mostani Király, a' *Lipsiától* 4 órányira lévő tsata piatzra, *Lützen* mellett, a' hol a' *Svétziai* Király *Gustav Adolf* 1632-ben vitézi módon el-esett vala, az ő emlékezetére egy monumentumot akar emeltetni. — A' *Párisi* polgárok mind fegyverbe öltöztenek, és hogyha a' *Directorium*, a' két Tanáts ellen katonákat marsiroztat *Páris* felé, hogy a' nép Repraesentansait el nyomassa, a' *Párisa* nép kész lészzen a' két Tanáts mellett, az életét is fel áldozni. — A' *Lilléi* békességbeli Congressusra, a' Spanyol követ Gróf *Cabarrus*, Aug. 6-kán érkezett-meg *Hágába*.

Tudósítás.

Gyúrtschek János Szabad Királyi *Pest* Városában lakozó kereskedő az ő a' *Koburgi* Hertzegnél lévő isméretes kereskedését a' 371-dik szám alatt, a' vátzi útjában lévő *Gábler* Úr' házából által tette ugyan abban az útjában 373-dik szám alatt lévő *Pauer Gáspár*nak házába, az előbbeni boltjában meg-maradott tartalék, tölgy fából tinosan készített, 's üveg táblákkal fel-ékesített szökrennyét áruba bocsátván, újjontan való kész szolgálattját ajánlja az érdemes közönségnek minden némű, és nevezetű *selyem*, *gyólt*s, *pamut*, és *gyapjából* készített leg újjabb módi partékáknak illendő áran lejendő ki-szolgáltatásában.